

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

**Puhepohja lastensuojelun selvitysryhmän loppuraportin lausuntokierroksen pohjalta
31.10.2013 pidettävään keskustelutilaisuuteen**

Lokakuun puolessa välissä päättyneen lausuntokierroksen tuloksena Toimiva lastensuojelun selvitysryhmän loppuraportti ja lastensuojelun laatusuositus saivat runsaasti palautetta. Järjestöiltä, kunnilta ja viranomaisilta saatiin lähes kaksisataa lausuntoa ja netissä lastensuojelun laatusuosituksista tehtyyn kyselyyn vastasi miltei 150 tahoa.

Suuri osa ryhmän viidestäkymmenestä neljästä esityksestä siis pyrkii tarkentamaan yksilökohtaisen lastensuojelun paikkaa lasten ja perheiden palvelujärjestelmässä sekä parantamaan laajasti palvelujärjestelmäämme. Ajankohta näiden esitysten tekoon on sopiva nyt, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää tarkastellaan kokonaisuutena.

Osaa selvitysryhmän esityksistä on jo ryhdytty toteuttamaan. Selvitysryhmä totesi loppuraportissaan, että lastensuojelun tukitoimijoilla voi usein olla epäselvyyttä siitä, mitä omaan tehtävään tässä roolissa kuuluu, ja piti näin ollen tärkeänä parantaa esimerkiksi lastensuojelun ja muiden viranomaisten välistä yhteistyötä. Nyt Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on laatimassa viranomaisille opasta lasten ja perheiden kanssa työskentelyyn liittyvistä velvoitteista sekä tietojen vaihtoa ja salassapitoa koskevasta sääntelystä. Se myös toteuttaa viranomaisyhteistyöhön liittyvän valtakunnallisen koulutuskokonaisuuden.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa käynnissä olevilla projekteilla vahvistetaan lastensuojelun vaikuttavuutta ja seurantaa koskevaa tietopohjaa ja vahvistetaan lastensuojelututkimuksen suunnitelmallisuutta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle on myös annettu tehtäväksi toteuttaa

tutkimus, jossa tarkastellaan, millä kriteereillä eri toimijatahot tekevät lastensuojeluilmoituksia, miten ilmoituksia käsitellään lastensuojelussa ja millä perusteilla tehdään päätökset lastensuojelutarpeen selvityksen aloittamisesta ja asiakkuuden jatkosta selvityksen jälkeen.

Lapsille ja nuorille, joiden epäillään kokevan fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa, käynnistetään kokeiluna vuoden 2014 alusta lapsilähtöisesti tuotettu poikkihallinnollinen erityispalvelu, ns. Lastenasiaintalo-hanke. Kokeilutoiminnasta saatujen tulosten ja arviointitietojen pohjalta palvelukonseptin valtakunnallinen juurruttaminen aloitetaan vuonna 2017.

Lapsen osallistamiseen liittyen on sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu vuoden 2014 alusta voimaantuleva lastensuojelulain uudistus, jolla vahvistetaan lastensuojelun työntekijän yhteistyötä lapsen ja perheen kanssa. Tarkoituksena on huolehtia siitä, että lasta tavataan ja kuullaan myös lastensuojelun avohuollon puolella riittävän usein. Eduskunta on hyväksynyt muutoksen ja se tulee voimaan vuoden alusta. Tarkoituksena on varmistaa, että lapsen ja perheen mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin paranee. Lain toimeenpanoa edistään myös ensi vuoden budjettiin tulevalla pienellä lisäyksellä kuntien valtionosuuksiin.

Tänä päivänä hoidamme kalliita ongelmia erityispalveluilla. Jos jatkamme näin, meiltä loppuvat sekä rahat että tekijät. Mikäli ennaltaehkäisyyn ei selkeästi panosteta, joudumme maksamaan paitsi ison taloudellisen laskun, myös ison inhimillisen laskun.

Meillä on toteutettu hyviä toimintamalleja, kuten selvitysryhmän loppuraportissa mainittu, Imatralla toteutettu perhetyön vahvistaminen. Imatran-malli on hyvä esimerkki siitä, kuinka perheiden ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti ja varhain sekä näin vähentää sekä inhimillisiä että rahallisia kustannuksia. Kuten selvitysryhmäkin raportissaan korostaa, on lapsiperheiden ennaltaehkäisevä tuki investointi tulevaisuuden hyvinvointiin.

Meneillään olevaan palvelurakennemuutokseen liittyvä konkreettinen esitykseni on se, että lastensuojelun palveluiden järjestämisvastuu siirrettäisiin yksittäisiltä kunnilta hallituksen kaavaillemille sosiaali- ja terveysalueille. Kuntiin tarvitaan myös lisää niin sanottuja matalan kynnyksen palveluita, joista perheet voivat hakea apua ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Luotan siihen, että nyt yhdessä aloittamamme työ myös kantaa hedelmää, ja saamme selvän parannuksen lastensuojelun tilanteeseen...